

RIBE

Ribe plavajo po oceanih že skoraj 500 milijonov let. Prve ribe so bile brez lusk, brez plavuti in brez čeljusti. Raznolikost rib, ki danes živijo v naših rekah, jezerih in morjih, je nekaj izjemnega. Med njimi najdemo tako orjaškega morskoga psa kitovca kot najmanjšo ribo-2,7 cm dolgega pritlikavega glavoča. Vmes pa je na tisoče drugih ribjih vrst, kot so mečarice, sardine, papagajke in ribe napihovalke.

Ribe so bile prve živali s hrbtenico in so danes največja skupina vretenčarjev. V nasprotju z drugimi višjimi skupinami vretenčarjev so se sedanje ribe razvile iz več prednikov, zato jih delimo v štiri razrede, ki so med seboj le v daljnem sorodstvu. Za vse je značilno, da dihajo s škrgami, imajo luskasto kožo, krmarijo s plavutmi in so hladnokrvne (ektotermne). Večina vrst živi bodisi v celinskih vodah bodisi v morju in le nekatere se selijo med okoljema.

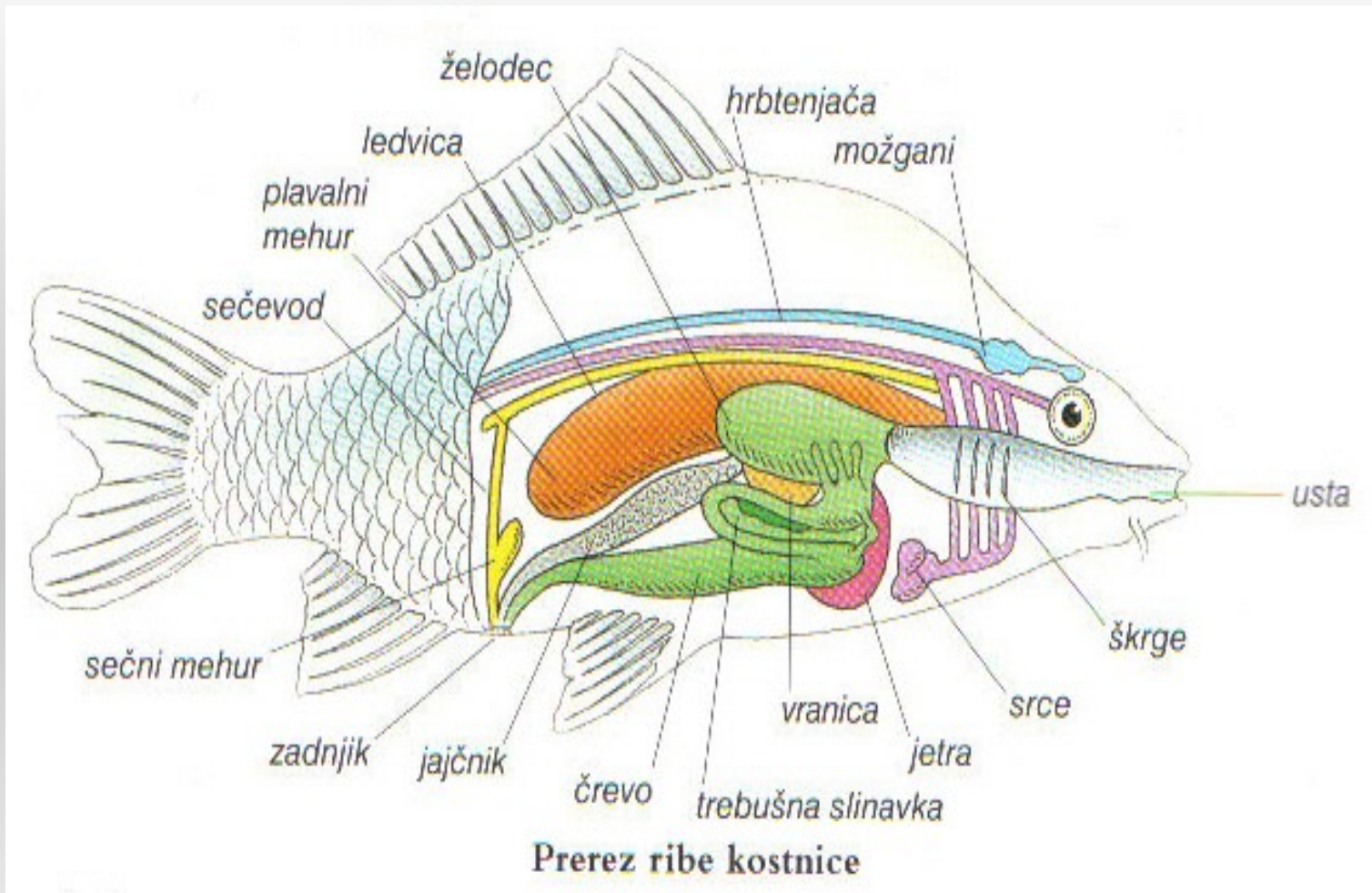
Nekatere ribe živijo v sladkih vodah, druge v slanih. Nekatere se zadržujejo tik pod vodno gladino, druge pa v neznanskih globinah. Kljub izredni raznolikosti pa ima večina rib podolgovato vretenasto obliko telesa, ki je povsem prilagojena življenju v vodi. Koža je pokrita z luskami, obdaja pa jo še plast sluzi, ki varuje ribo pred zajedavci, obenem pa ji omogoča hitrejše drsenje skozi vodo. Ribe se poganjajo naprej z repno plavutjo, z drugimi plavutmi pa krmarijo in držijo ravnotežje. Med tisoči različnih ribjih vrst je nekaj prav izrednih. Glenanavice nimajo čeljusti, riba sprehajalka se lahko sprehaja po blatnem bregu, somiči s kožo brez lusk pa se premikajo podobno kot kače.

LUSKE

So v kožo ugreznjene koščene ploščice, ki se prekrivajo kot strešniki. Telo varujejo pred poškodbami in omogočajo hitrejše plavanje. Večina rib ima okrogle ali češljate luske.

NOTRANJI ORGANI

Večina notranjih organov ribe leži v spodnji polovici telesa v- trebušni votlini. Drugi del telesa pa sestavljajo velike skupine mišičnega tkiva, ki se imenujejo miotomi. Delovanje teh mišic omogoča gibanje repa in plavalne gibe.

Na tej sliki so prikazani notranji organi ribe kostnice.

ČUTI

Ribe zaznavajo zunanje okolje s čuti.

Podobno kot druge živali tudi ribe vidijo, poslušajo, tipajo, okušajo in vohajo ter tako zaznavajo svojo okolico. Vendar imajo ribe tudi nekaj posebnih čutov. Tresljaje zaznavajo s črto pobočnico. Večina rib ima oči, vendar posamezne vrste različno zaznavajo barve, svetlobo, oblike in razdalje. Ribe, ki so prilagojene na življenje v bistrih vodah imajo navadno boljši vid od rib iz motnih blatnih vod.

PREHRANJEVANJE

Plenilske ribe, npr. barakuda in ščuka, imajo dolgo, vitko vretenasto telo in ostre zobe, ki jim koristijo pri prehrani. Prehranjujejo se namreč z manjšimi ribami. Počasnejše plavalke imajo običajno bolj okroglo telo. Kljub svoji telesni obliki je riba papagajka zelo spretna plavalka. Pri iskanju hrane se zvija skozi skalne razpoke. Nekatere ribe se hranijo z rastlinami ali algami.

RAZMNOŽEVANJE

Večina rib se razmnožuje tako, da odlagajo svoja jajčeca (ikre) in semenčice (mleko) v vodo. Iz iker se izvalijo ribe. Nekateri, npr. zeti in amija, skrbijo za svoj naraščaj (zarod), ko se izvali iz iker. Druge, npr. nekatere vrste morskih psov, pa povržejo že razvite mladiče, saj se le-ti razvijejo do konca že v materinem telesu.

Literatura

BURNIE, David, Živali: Velika ilustrirana enciklopedija, Ljubljana: Mladinska knjiga, 2003,

MAŽGON, Stane, Velika ilustrirana otroška enciklopedija, Ljubljana: Mladinska knjiga, 2001.